ALİ BİN CÜDÂ UKBERÎ

Hanbelî fıkıh ve cedel âlimi. Künyesi Ebü'l-Hasen olup ismi Ali bin Hüseyn bin Ahmed bin İbrâhim bin Cüdâ'dır. Memleketine nisbetle Ukberî denildi. Dedelerinden Cüdâ'ya nisbetle İbn-i cüda diye tanındı. 469 (m. 1076) yılında vefât etti. Bağdad'da Ahmed İbni Hanbel hazretlerinin yanına defnedildi.

Ebû Ali İbni Şâzân, Ebû Ali bin Şehab, Berkânî, Ebü'l-Kâsım Hırakî, Ebü'l-Kâsım İbn-i Büşrân ve daha birçok âlimden ilim

öğrendi. Fıkıh ilmini, el-Vâlid es-Sa'îd'den aldı. Fıkıh ve usûl ilimlerinde meşhûr oldu. Fıkıh, cedel ve diğer ilimlerde birçok kitap yazdı. İnsanlara emr-i ma'rûf nehy-i anil-münker yapmayı çok severdi. Ya'nî Allahü teâlânın emir ve yasaklarını insanlara bildirmeyi çok severdi. Bildiklerini, insanların anlayabilecekleri şekilde anlatırdı. Arabcanın inceliklerine vâkıf olması, din ilimlerinde yüksekliği, mes'eleleri açık bir dille anlatması, günahlardan sakınması, dünyâ malına ehemmiyet vermemesi ve Allahü teâlâdan çok korkması sebebiyle, insanlar onu çok severdi. Bu sevgileri hep Allahü teâlânın rızâsı içindi. Çünkü İbn-i Cüdâ'nın insanlara verecek dünyâ malı yoktu. Yalnız insanların âhıretini kurtarmak için nasîhatlarda bulunur, dinlerini öğretmeye çalışırdı. Çok oruç tutar, vaktinin çoğunu ilim öğrenmek, öğretmek ve namaz kılmakla geçirirdi. Vefâtı da namaz kılarken olmuştu.

İnsanlara ilim öğretmek için çırpınan İbn-i Cüdâ'dan birçok kimse istifâde etti. Kâdı Ebû Bekr, Ebû Mensûr Kazzâz, Hâfız Mekkî Rumeylî ve daha birçok âlim ilim öğrendi. Onlar da, hocaları gibi insanlara dinlerini öğretip, Cehennem ateşinden kurtarmaya gayret ettiler.

Kendisi anlatır: Hibetullah Taberî'yirü'yâda gördüm. "Allahü teâlâ sana nasıl muâmele etti?" diye sordum. "Beni mağfiret etti" dedi. "Seni hangi sebeble mağfiret etti?" dedim. "Sünnet sebebiyle (Dînimizin emir ve yasaklarına uymam ve onları insanlara anlatmam sebebiyle," diye cevap verdi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-ı Hanâbile (Zeyli) cild-1, sh. 11

2) Mu'cem-ül-müellifîn cild-7, sh. 71